

SJÓNVARPIÐ

FRÍGGJADAGUR

Fríggjadag kl. 20.30

Sjónvarpssøgan

Dokumentarfilmurin var einaferð hin best umtókki og mest nýtti í nógvum sjónvarpssøðum. Enn nýta Norðanlondini, Bretland og Týskland nógv senditíð til tilíkar filmir. Men hesir filmir eru í størum vanda nógv staðni. Serliga har privatar sjón-

varpssøðir eru. Ti tá eru tað bert pengarnir og eitt so stórt siggjaratal sum gjørligt, alt snýr seg um. Í sendingini um sjónvarpssøguna hesaferð fara vit at siggja nøkur dømi um teir størstu dokumentarfilmarnar, sum vistir hava verið.

Ein hin best kendi danski dokumentarfilmurin var um blaðstjóran Tutta Roserberg

Fríggjadag kl. 21.50

Emma

Í hesum triðja partinum av bretska sjónvarpssøðini um »Emmu« noyðist hin unga tænaustugentan Emma Harte til Leeds at royna at fáa sær arbeiði. Ikki gongst væl at fáa arbeiði, hóast hon roynir alt tað hon kann. Ein dagin kemur hon fram á Kallinski, tá hann verður álopin av fólki. Hon hjálpir honum og Kallinski letur hana fáa eitt arbeiði á síni klædnaverksmiðju.

Jenny Seagrove, sum hin unga Emma Harte

Fríggjadag kl. 22.40

Så længe mit hjerte slår

Danski sangarin og yrkjarin John Mogensen doyði í 1978, 48 ára gamal.

Hann var í 50-unum við í sangbólkunum »Blue Boys« og fyrst í 60-unum við í »Four Jacks«, men í 70-unum gjørdist hann kendur við sínum serligu

sangum og ikki minni síni egnu framførslu.

Hvør minnst ikki sangirnar »Der er noget galt i Danmark« og »Livet er kort«, sum vóru hvønn-dagsgestir í kvøðuljómunum.

Í 1985 setti Jakob

Christensen leik upp í Keyptannahavn um sangirnar hjá John Mogensen og var hesin leikur sera væl vitjaður. Tað er handan leik, vit skulu siggja í sjónvarpinum nú.

Tey, sum hava gjørt leikin »Så længe jeg lever«

ÚTVARP

Elin S. Jacobsen skýrvar

Nú grønlendingar vitjaðu Føroyar, og skipað varð fyri grønlendskum mentanardøgum í Norðurlandahúsinum, hevði útvarpið samrøðu við Stephen Heilmann, mentamálaráðharran. Hann greiddi frá, at grønlendingar frá fyrstu tíð, teir fingi heimastýri, høvdu lagt alstóran dent á at føra miðvisan mentanarpolitikki, serliga søgu- og málgranskning, ti teir meta tað umráðandi, at fólkiki skal kenna sínar røtur og samleika sum tjóð. Og so nevndi hann eisini ábyrgd-arkenslu fyri samfelagnum: at eitt endamálið við mentanarpolitikkinum er, at hvør sær kennir ábyrgd av samfelagnum.

Hesi orð mintu um tær »borgardygir«, ið einaferð í tíðini vóru ideal við einum øðrvísi býti av rættindum og skyldum hjá borgarum og stati enn nú, tá ið flestu europeisku samfelagsskipanir tala meira um rættind-

ini enn um skyldurnar hjá borgarunum, um tað so er rættindi, ið borgararnir kunnu krevja av statinum, ella rætturin til at sæta sær og til at trælka aðrar borgarar í samfelagnum.

Hann nevndi, at grønlendingar hava stórt gagn av samstarvi, teir hava tikið upp við frændur vestanfyri, aðrar inuittar, men at teir tó ikki vilja slita tey bond, sum Grønland hevur havt við Europa í 300 ár, og serliga vilja teir varðveita mentanarligt og annað samband við Norðurland, t.d. gjøgnum Norðurlandaráðið. Føroyar og Grønland hava, hóast nógv er sum skilir og vikir frá, ymist í felag, eitt nú ríkisfelagsskapin við Danmark, fólkatalið er nakað tað sama, og vit hava havt samvinnu síðan 1920-árin. Hann ivaðist tí ikki í, at tjóðirnar báðar kundu fáa gagn av øktum mentanarligum samstarvi og læra

hvør av øðrum.

Tá ið vit so í Meldirinum, tá ið Sonni Smith tosaði við Hans Jacob Debes, enn einaferð vórðu mint á, hvussu lítið sæst eftir í verkum av tí vælvild, politikarar siga seg hava fyrri mentamálm, máttu vit sanna, at t.d. á skúlabóka-økinum hava vit nógv at læra av grønlendingum. Tann ið sá framsýningina í Norðurlandahúsinum av grønlendskum undirvisingartilfari, má viðganga, at teir arbeiða nógv miðvisari enn vit á hesum øki.

Hans J. Debes tosaði um saknir á undirvisingartilfari, sum so mong kenna til, og at tað var ein orsök til, at hann hevði sett sær fyrri at skriva eina Føroya-søgu, sum hann nú hevur latið úr hondum í 3 bindum. Tað er ikki løtuverk, og hann nevndi eisini, at um vit skulu kunna seta krøv til dygd og nøgd, er neyðugt at geva fólkiki við hug og hegni umstøður til at skriva lærubækur og lona teimum fyrri tað. — Tað er sagt fyrr, Skúlabókagrunnurin hevur pengar til at lona fólkiki at gera undirvisingartilfar, men ivaðist alt ov lítið eftir úrlitinum at døma.

SJÓNVARPSUMMÆLI

Johan Samuelsen skýrvar

Stuttligt var at siggja brot týskveldið frá kórstevnuni 1986, sum var í Vestmanna herfyri. Kór úr so at siga øllum landinum vóru at siggja, eitt blomstrandi sangliv, tað kann ikki annað sigast, og vit áhoyrarar fegnaðust um dyggu undirtøkuna sangurin fær, bæði í bygd og bý. Parturin hjá vestmenningum, at gera alt so gott og hugnaligt í nýggju samkomuhølini har norðuri, lá sanniliga ikki eftir. Men hóast allir partar høvdu gjørt sær ómak, so var nakað at fylast á kortini. Ofta hevur verið tosað um tvørandi samarbeiði millum útvarpið og sjónvarpið, og mangan hevur eisini verið sagt alment, at tað letur seg ikki gera at samarbeiða stovnanna millum, men í tilíkarisangsending sum hesari, mátti borið til, nevniliga: at latið útvarpið skipað fyri ljóðviðurskiptinum og sent í stereo, meðan sjónvarpið tók myndirnar, og harvið slapp frá keðiligu upptøkum í mono — hvi ikki skipa fyrri ein samsending frá tilíkaris kórstevenu sum hesari? Eitt uppskot, sum er vert at taka, til umhugsan, tí gleðin millum siggjarar og lurtarar verður margfaldad! Hetta verður gjørt aðrastaðni, við sera góðum úrsliti, hvi so ikki eisini her? Rætt skal vera rætt, samsendingar í útvarpi og sjónvarpi hava

verið royndar fyrr, í samband við valið í 84 og kapprið á ólavsøku, men er tað nú vorðið so púra óskukalt millum hesar mentunarstovnar, til skaða fyri okkum øll? Tað harmar, um so er. Tá til ber hjá SVF at fáa samband við alt handa slag av sjónvarpssatelittum, so mátti eisini borið til at fingið futur á Sortudyki viðhvørt!

Grønland æhever verið so aktuelt nú í seinastuni, í samband við grønlendska mentunardagarnar í Norðurlandahúsinum, og sjálvandi gjørdi SVF sending hesum viðvíkingi. Sendingin var bygd upp á tann hátt, at Finnbggi hevði samrøðu við grønlendska mentamálaráðharran, Stephen Heilmann, setti honum ymsar spurningar viðvíkingi mentanarlívinum í Grønlandi, og so søu vit inn ímillum ymiskt frá framfærslunum, sum vóru í Norðurlandahúsinum — hetta gjørdi, at sendingin virkaði livandi og áhugaverd, men tá alt hetta rúgvismikla tilfari skuldi víðgerast eftir einum hálvum tíma, so sigur tað seg sjálvt, at tíðin gjørdist alt ov knøpp. Spurningarnir til Heilmann vóru í byrjanini av samrøðuni í so høgtflúgvandi, sum t.d. hvat grønlendsk mentan er, men tá tað kom til viðurskipti, sum hesin maður umsitur í grønlendska

landsstýrinum til dagligt, so bilti í stóran mun hjá Finnbgga at fáa nakað ítakligt fram. Heilmann nevndi listarháskúlan í Grønlandi, men vit fingi lítið og einki at vita um ætlanina við hesum skúlanum, sama við fólkaskúlanum, vit fingi at vita um teir mongu dansku lærararnar, sum eru í Grønlandi, 400 av 1000 lærarum eru danskir, varð sagt, men onki um hvørji krøv verða sett til hesar somu lærarar, sum koma til Grønlands, ei heldur nakað um undirvisingarmálið, tilfar v.m. og ikki eitt kis um hvussu ymisku mentunartiløkini verða figgjað í Grønlandi — tað er ov vónaligt, tá Finnbggi hevur fingið grønlendska mentamálaráðharran í sjónvarpssøðuna, annað hvørt var Finnbggi ov illa fyrrreikaður, ella vóru ikki stundir at seta honum veruligar spurningar? Annars hevur ein havt frænnir av, at hesir nýggju mennir í grønlendskum politikki veruliga hava havt ein vilja at loyst mál úr lagdi, eru m.a. komnir longur á leið á mentunarkinum enn vit, eftir bert 10 ára heimastýri, men hesi spennandi viðurskipti í grønlendska nútíðarsamfelagnum, hevði Finnbggi als ongan áhuga at fáa lýst, og tað var spell fyrri okkum siggjarar!